

НАЦИОНАЛЕН ВЕСТНИК

ТРАКИЯ

Брой 1 • год. ХСV • 15 януари 2015 г. • цена 0,40 лв.

www.stdbg.org

На стр. 3

Панайот
Маджаров

ПОКЛОН, ВОЙВОДО!

Симпатизанти на тракийската кауза от Очна клиника „Вижън“ в София поднасят цветя на паметника на Капитан Петко войвода в с. Широка лъка. Паметникът на легендарния българин е в центъра на това родопско село срещу къщата, в която е живял закрилникът на Родопа и Тракия.

■ За тържествата по случай 170 години от рождението на Капитан Петко войвода четете на стр. 2

СТОДОР КОРУЕВ
тане ли дума за границата все си спомням как от трибуната на парламента мореплавателят депутат Дончо Папазов крещеше да се премахнат ограденията по границата, защото вече сме в свободния свят и няма защо да се ограждаме. И ги премахнахме. Но морето се оказа до колена. Сега е просто наложително да си върнем оградата поне с границата с Турция, тъй като

досвета на бойните знамена на Богоявление. Там той започна да прокобява „какъв дипломатически скандал щял да стане, ако пазим границата със съюзната държава, каквато е Турция с войници, БТР-и и техника“. Питам се, защо когато сухопътните войски издигаха оградата, турската страна не протестира? Още повече, че тя пази границата си с армия. Държавният глава се е загрижил бащински за татковината, тъй като „България щяла да има междуна-

Тък за границата

тук миграционният натиск е най-силен. Част от нея – 30 км. вече бе изградена от сухопътните войски, но няма начин да не продължи монтирането ѝ, тъй като през разграденото (има 131 км. без ограда) минават бежанци (вместо през ГКПП-ата), но и нелегални имигранти, а между тях може да има и радикални ислямисти. Охраната на границата и справянето с имигрантската вълна е от значение за спокойствието на населението в този край, а тук живее голяма част от потомците на тракийските бежанци. Но армията отказва да помогне за охраната на границата. Военният министър не можел да намери законно основание за участието на войската в такава полицейска дейност. Чашата преля с изявлението на главнокомандващия Росен Плевнелиев и то баш на во-

■ Тодор Корув

родни имиджови проблеми“. За сетен път доказа, че вместо да „надгражда“, по любимия му израз, той пак сее ако не раздори, то разнобой. Президентът се държи като дете: „Не пипайте тая играчка (армията!), тя си е моя“. Охраната на границата с Турция е сериозен въпрос от национално значение, който трябва в кратък срок да бъде решен и тия „детинщини“ нищо те надграждат. А само разграждат...

ТРАКИЙСКАТА 2015 ГОДИНА В ДАТИ И СЪБИТИЯ

7 февруари – 115 години от смъртта на Капитан Петко войвода; **26 март** – Ден на Тракия; **април** – Национална среща „Завръщане към корените“; **6 май** – Национален тракийски гергьовски събор в Одрин; Национален тракийски гергьовски събор – Поморие; **май** – национален фестивал „Фолклорен венец „Божура“, местност „Божура“, гр. Средец; Национален тракийски фолклорен събор „Св. св. Константин и Елена“ – с. Бродилово; **юни** – Национален тракийски младежки събор – Ден на тракийското дете, тракийски мемориал „Илиева нива“, община Ивайловград; **XVII национален тракийски събор „Кърджали – 2015“**; **август** – Национален

тракийски събор, село Славеино, местност „Хайдушки поляни“, община Смолян; Национален събор в памет на загиналите в Илинденско-Преображенското въстание, местност „Петрова нива“, община Малко Търново; Национален тракийски събор „Богородична стъпка“, Старозагорски минерални бани; **септември** – Национален тракийски женски събор в памет на избитите жени и деца от село Манастир, с. Аврен, община Крумовград; **октомври** – Национално тракийско поклонение „Ден на тракийската памет“, тракийски мемориал „Маджарово“, гр. Маджарово; **18 октомври** – 90 години от сключването на Ангорския договор.

Основните инициативи на Съюза на тракийските дружества в България през 2015-а:

Възстановяване на българската църква „Св. Никола“ в Лозенград;
Проектиране и организиране на музейна експозиция „Тракия“ в сградата на метоха в Истанбул срещу железната черква „Св. Стефан“;
Подготовката на енциклопедия „Тракия“;
Тържествено честване на 26 март – Деня на Тракия и Одринската епопея;
Национална научна конференция, посветена на 90-годишнината от подписването на Ангорския договор – организирана от Тракийския научен институт.

НАПУСНА НИ ДИЧО УЗУНОВ

На 11 януари т. г. на 93 години ни напусна контраадмирал Дичо Узунов, изтъкнат родопски и тракийски деятел, виден военачалник, ерудиран специалист по морско право, всепризнат български и международен общественик. Той е един от инициаторите и съзидателите на Централния клуб „Родопа“ към СТДБ.

Роден на 1 юни 1921 г. в село Арда, при чистите и бистри извори на великата родопска река, под най-високите върхове на Родопите, за Дичо Узунов, през целия си дълъг и богат живот, като че ли не е имало други критерии и цели, освен тези, които отговарят на най-чистите, най-висшите и най-благородните пориви на човечеството.

Продължава на 7-а стр.

КЪДЕ СЕ НАМИРА ЗАПАДНА ТРАКИЯ?

Неправилна употреба на географски понятия

ДОЦ. Д-Р ГЕОРГИ МИТРИНОВ

Във времето на демократичните промени се нароиха множество средства за масово осведомяване, както вестници и списания, така и телевизии и радиостанции. Всички те имат свои новинарски рубрики, в които е отделено място и за синоптична прогноза. От известно време в някои синоптични прогнози, публикувани в ежедневници или излъчени в новинарски емисии на радиостанции, се употребява название Западна Тракия за западните краища на Горнотракийската низина. Наблюденията са от емисиите на радио Дарик и от рубриците на други радиостанции, както и от интернет сайтове.

Продължава на 6-а стр.

ПОКЛОН, ВОЙВОДО!

МАРИЯ НИКОЛАЕВА

В ЯМБОЛ ЩЕ ИЗДИГНАТ ПАМЕТНИК НА КАПИТАНА

В Ямбол 170-ата годишнина от рождението на народния закрилник и борец за свобода и социални правдини Капитан Петко войвода бе отбелязана с голям общоградски концерт в голямата зала на общината, организиран от дружество „Тракия“. Кратко слово за живота и дейността на наречения от народа тракийски орел, произнесе председателят на дружеството Михаил Вълв. Той подчерта, че този народен герой не е забравен, не е забравено тава, което той е сторил в защита на българския народ, страдащ под турско иго. Припомнена му бе и дейността му извън пределите на България. Народната памет е издигнала над 20 паметника на Капитан Петко войвода, в това число в Рим и в Киев. Дру-

жество „Тракия“ очаква общинският съвет да определи място в градския парк за не-

гов паметник.

Дълго звучаха песни в памет на националния ге-

рой, изпълнени от хор „Тракийска лира“ с ръководител Весела Пастърмаджиева.

Концертът завърши с богата програма на ансамбъл „Тунджа“ с ръководител Петър Димитров. Благодарната публика много често съпровождаше с аплодисменти изпълнените ямболски народни песни и хора, а когато мъжете от ансамбъла заиграха коледния

буенек на Тончо Тончев, който е характерен и се изпълнява само в Ямболско, ръкоплясканията бяха най-възторжени и бурни. Още веднъж ямболци доказаха, че тачат паметта на радетеля за свободна и целокупна България – Капитан Петко войвода.

В ХАСКОВО – КНИГИ, КОНКУРСИ, КОНЦЕРТИ

АНЕТА ГЕОРГИЕВА

170-ата годишнина от рождението на Капитан Петко войвода се превърна в запомнящо се събитие за тракийско дружество „Георги Сапунаров“ в Хасково.

Проявите, свързани с тази дата следваха едно след друго. Първо в салона на дружеството при огромен интерес беше представена поредната книга на Пенка Чакалова – Генева (потомка от рода на Капитан Петко Войвода) „Паметниците на Капитан Петко войвода“. След това при тържествена обстановка бяха поднесени венци и цветя пред паметника на Капитан Петко войвода.

В чест на годишнината ТД „Георги Сапунаров“ и Народно читалище „Тракия – 2008“, организираха конкурс за деца и юноши на тема „Тракия – моя роден край“ – за разказ, есе и рисунка. Конкурсът предизвика неочакван интерес сред младите граждани на Хасково. В дружеството постъпиха десетки творби.

Празничният ден завърши с концертна програма в изпълнение на представителния ансамбъл „Китна Тракия“, ФГ „Тракийска дъга“ и ФК „Воденица“. Спектакълът, наречен „Коледна приказка“ беше посетен от стотици граждани, гости и потомци на тракийските българ заселили се в град Хасково.

Да уважат събитието кошници с цветя и поздравителни телеграми изпратиха Добри Белливанов – областен управител, Георги Иванов – кмет на община Хасково, Любомир Попов – консул на България в Одрин, Красимир Премянов – председател на СТДБ и от други институции в града, фирмите „Маги“, „Фаворит“.

Запомняща се ще остане и празничната „вечеринка“ в ресторант „Аида“ – Хасково, където кръшните хора и песни не секнаха до късно вечерта.

ДЕСИСЛАВА КОСТОВА

Тракийското дружество „Капитан Петко Войвода“ в Димитровград чества 170 години от рождението на своя патрон. Честването бе организирано съвместно с тракийското дружество в Ивайловград. Празникът бе открит от председателя на дружеството Тодор Каваков. Последва поднасяне на венци и цветя пред паметника на Войводата. Кратко, но много емоционално, бе словото на Мата Ангелова.

Естествено най-големи аплодисменти заслужиха децата от основното училище „Пенчо Славейков“, които изнесоха рецитал и изпяха няколко

ТРАКИЙЦИ ОТ ДВА ГРАДА ЗАЕДНО НА ПРАЗНИКА

песни за емблематичния тракийски герой. Домакините бяха подготвили тематична викторина, в която дейно участие и много награди взеха членовете на младежкото дружество „Стайко Войвода“ – Димитровград.

Гостите се отличиха със своя програма, посветена на предстоящите коледни празници. Те пристигнаха много атрактивно облечени в коледарски носии и пеейки коледарски песни. Получиха и подаръци – публикацията „Поглед към историята

на Тракийски младежки съюз“. За доброто настроение се погрижи и хорът при тракийското дружество в Димитровград.

Членовете на двете дружества се разбраха да отбележат заедно Деня на Тракия, но този път в Ивайловград. Тогава по инициатива на младежите от Димитровград в Ивайловград ще бъде учредено младежко тракийско дружество. Младежите от крайграничния град отдавна искат да имат свое дружество.

РАЗНОСТРАННА ДЕЙНОСТ ПОД ЗНАКА НА ЮБИЛЕЯ

ЕЛЕНА ДИМИТРОВА

Дейността на Тракийско дружество „Одринска епопея“ – Стара Загора през 2014 г., премина под знака на 170-ата годишнина на легендарния тракийски войвода – Капитан Петко.

Проведеха се поредица от инициативи, посветени на бележития юбилей, организирани от тракийското дружество „Одринска епопея“ с активното съдействие на Общината.

На 9 август (първия ден от Деветия национален тракийски фолклорен събор „Богородична стъпка“) бе поставено началото на тържественото отбелязване 170-ата годишнина на Капитан Петко войвода.

Хилядното множество от старозагорци и гости от цяла България, участници в събора се насладиха на организирания концерт със специалното участие на старозагорския почетен гражданин, известния актьор Васил Михайлов – потомък на тракийски

българи от Беломорска Тракия, на родопчанката Валя Балканска – гласът на народа, и Народен вокален ансамбъл „Вера“ – гр. Самара, Русия. Водещ на юбилейния концерт беше актьорът Ивелин Керанов – директор на драматичен театър „Гео Милев“ в Стара Загора.

В края на месец ноември и в началото на месец декември се проведеха землячески срещи по секции: Малоазийска, Беломорска Тракия, Одринска Тракия, Родопска и Странджанска.

На 12 декември Тракийско дружество „Одринска епопея“ съвместно с регионалния инспекторат по образование в лицето на Мила Минева – ст. експерт по гражданско образование и член на УС на Тракийското дружество в една от залите на регионална библиотека „Захарий Княжески“ се проведе областна

ученическа конференция „Легендарният Капитан Петко войвода“.

На 18 декември 2014 г., рождената дата на войводата, беше заключителното честване. Основен организатор беше тракийско дружество „Одринска епопея“ с активното съдействие на Общината и Втора тунджанска механизирани бригада.

Пред величествения паметник на Капитан Петко войвода се състоя общоградски ритуал за поднасяне на венци и цветя с участието на представително формирование на Втора тунджанска механизирани бригада, на младежка зна-

менна група и градския духов оркестър.

Събитието бе уважено от кмета на общината Живко Тодоров, от бригадния генерал Димитър Илиев, от областния управител Георги

Ранов, и др.

Слово за живота и делото на Капитан Петко Войвода, един от първите българи прокарали път на България към Европа, произнесе членът на ЦР на СТДБ и председател на тракийско дружество „Одринска епопея“ Петра Мечева.

Думи на почит и уважение към войводата произнесе и кметът на Стара Загора Живко Тодоров, който го определи като „един от най-ярките символи на националноосвободителната борба срещу поробителите и първият, който прокрадва идеите за демокрация и европейски ценности“.

ПРЕДШЕСТВЕНИЦИ И ПРЕДТЕЧИ

ХРОНИСТЪТ НА ИЗТОЧНОТРАКИЙСКИТЕ БЪЛГАРИ

ПАНАЙОТ МАДЖАРОВ е роден през 1924 година в село Бръшлян – мястото, където песенната култура на Странджа се долавя и като отглас на цивилизационен всечовешки пласт, над който се наслаждат нови по качество културни наноси. Планината на източнотракийските българи като етнокултурен феномен подобно на планината на беломорските българи Родопска поражда изключително краезнание – дело на няколко поколения истински народни будители. Панайот Маджаров е сред тях със своите книги „Странджански народни песни“ (1983), „Народно творчество на българите от Източна Тракия“ (1996), „Свято заклятие“ (1998), „Животът на източнотракийските българи и техните песни и разкази“ (2001), „Въстанието в Одринско“ (2004), „Да положиш душата си за народа – български свещенослужители в освободителното движение на Одринско 1895–1913“.

Тих и скромни във всекидневното, Панайот Маджаров днес се очертава като създател на своеобразна литературно-историческа енциклопедия за Странджа. В неговите културно-исторически изследвания има приносни страници за Илинденско-Преображенското въстание – знаменития бунт, който изглежда последен български бунт за Отечеството. Като събирач на народни песни, митове, легенди, той съхранява миналото на източнотракийските българи, станали жертва на етнически геноцид в началото на миналия век, прокудени от роден край, достигнали до спасителната Странджа като до обетована земя.

Възрожденските повиви на Панайот Маджаров имат сериозно значение за настоящето време, когато историческата памет на българина е затлачена от какви ли не мътни потоци.

Тук поместваме откъс от предисловието към последната засега книга на Панайот Маджаров.

РОДИНАТА ТУК И РОДИНАТА ТАМ

...Заселени бяхме в Бежанската махала, обърнала поглед на юг, към сърцевината на Странджа. Оттам идваше полъхът на Бяло море. Тоя „бял вятър“ караше бежанците да живеят в постоянно безпокойство. Особено напролет, когато той събуждаше всичко за нов живот: стадата се агнеха, посевиите растяха, овошките цъфтяха, гората сменяше зимните дрипи. Тогава всичко се

Никола Инджов представя съвременни радетели на тракийската кауза

сравняваше с там: и родените агнета, и пораслите ниви, и надоеното мляко.

В разговорите между съседите неизменно се вмъкваше и споменът за родните места. Особено у възрастните. Живееха Тук, а мислите им бяха винаги Там. И още от детството си осъзнавахме, че родното място, башината земя не са имот, а чувство, което никой с нищо не може да ти замени.

В ежедневието им съжителстваха бедността и гордостта. Хранеха се с треволяци, за да не излизат с окъсани дрехи. „Беден е тоя, който се бои от бедността!“ Те не й се бояха, защото бяха в постоянно противоборство с нея...

Този том е продължение на книгата „Народното творчество на българите от Източна Тракия“. Съдържа студии върху фолклора, живота и вярванията на бежанците: съдбата им по време на Освободителната война 1877–1878 г., въстанието 1903 г., условията на живот на българска земя след 1913 г. Направен е опит за вникване във вярванията в предопределението и предсказанията, представите за чумата, за теглата, причинени от хайдутинско-разбойническите издевателства, за любовта към писменост и учение, за осиновяването, за взаимоотношенията в семейството.

Включените разкази на осведомителите говорят за хора, чиито сърца, мисли, чувства и дела са открити към правдата, доброто и хубавото. Всичките тях ги обединява стремежът към добруване в семейството и селищната общност. Едни от тях, родени отгатак границата, други родени тук, но живяли в среда на бежанци. Когато разказват, езикът им е като на дедите, но и език съвременен. Те всички са образовани и разказвачи с природна дарба. Затова слушаното от тях често е смесица от запомненото в бежанската среда и наученото от книги, филми, вестници. У тях преобладава българският характер, единство на трезво мислене, безпощадност към лошо-

то, насмешливост, душевна потребност към правдата, красивото, проявени в труда и цялостното им жизнено поведение... Проучванията са правени преди 20-25 години, когато все още имаше живи бежанци, дошли в детска или младежка възраст на новите си местожителства, съхранили език, обреди, обичаи, песни и приказки, изпълнявани там у нас в Тракия.

Не всичко все още е изчезнало и забравено. То пулсира в кръвта и съзнанието на внуци и правнуци, но вече повлияно от смесица на култури, от новите условия на живот, от липсата на някогашната атмосфера и семейството, от литературния език, от вестниците, радиото, телевизията.

Почти всички информатори не са между живите. С тяхна помощ, докато бяха живи, се записаха години на раждане и смърт на предшественици, създатели и носители

да са по-добри от нея, но къя е била набедена от господе да роди и отгледа мъж, с който трябва да изживяеш животет си. Само за тва да си й признателна, докато е жива и докато я помниш! Ти отиваш при нея, ня къя пре тебе! Ти ше се учиш от нехиният ред и поста, ня къя от тебе! Когато поживяеш колкото нея, когато отгледаш синове и дъщери, тогава ше имаш мегданъ да учиш другите...“

Тая книга няма претенции, че цялостно отразява живота на някогашните българи от Източна Тракия, но авторът се надява да пренесе читателя в она техен свят, от който са били прогонени за неизвестен грях...

Спомен на Кера Панайотова Маджарова, родена на 20 юни 1896 г. в с. Бръшлян, починала на 18 VI 1990 г.

По време на въстанието 1903 година бях на седем голяма, но достатъчна, за да се запазят в съзнанието ми случките се събития. Въстанието преобърна живота на цялото село. Случките се повтаряха с подробности много пъти в семейството ни и от съседите и сега ми е трудно да разделя, кое сама съм видяла и кое съм запомнила от по-възрастните. През учебната 1902–1903 година бях в първо отделение. Учител ни бе Ефтим Ангелов Попов, син на селския свещеник заочен после в Мала Азия. Ние седем-осемгодишните знаехме, че в селото идват комити и учителят ни се среща с тях. Помня един разговор между майка и татко. Татко каза, че дал три златни лири турски на комитата, защото го смятали от „втора ръка“. Той бе овчар и му викаха Кълъво кехая. Най-голямата ми сестра, Стойна Панайотова Буболова, бе омъжена и децата й бяха близо до моята възраст. След училище често тичах у какани за да си играя с децата. Един ден, направо от училище, отидох у тях. Ненадейното ми втурване ги завари на софрата с двама непознати мъже. Децата ги нямаше. Кака и мъжът й се смутиха

на фолклор, от които „моите“ информатори са слушали съобщеното. Така се получи по-цялостна картина на приемственост между поколенията. Запазиха се имена на известни някога носители на фолклор, родени през XIX в.

Удивително е, че тия неукни жени и мъже са пренесли и съхранили през времето толкова жизнен опит и човечност. Поразява житейската мъдрост на Керана Христова Джимертова, казана на дъщеря й в дните преди задомяването: „...на то свят има много мъже, но на тебе Тоя мъж го е родила и отгледала баба ти (свекърва ти). Може чуждите мъжови майки

Панайот Маджаров

от внезапно ми появяване. Гостите бяха с чудновати за мене дрехи. Препратиха ме да си отида в къщи. Изтичах запъхтяна при майка ми: „Знаеш ли какви хора има у какини? „Да мълчиш!“ – стъгча ме майка. „Продумаш ли някъде, ше заколят и кака ти и калека ти!“

В края на деня, напълнила голяма паница със сирене, сахан с масло и голяма пита хляб, завързала ги в чиста бохча, майка ми каза доверително: „Занеси ги у кака си Фила, но и ги подай от вратата, нека утре върне съдовете и месала!“ Досетих се защо нося големия вързоп. Много пъти бях ходила у кака Фила (съпруга на Вълчо Русинов заточен в Паяс кале след „Сърмашичката афера“) ту с топли пити, ту с шише газ или зехтин. Не чуках на вратата. Влязох направо, като стопанка. Имаха гостенин, много висок, с брада, с патрондаш, с големи бели навуца препасани със сукари. Той ме погали по главата, пита ме за училището и за нашия учител. След години разбрах, че това е бил войводата Киро Димитров Узунов.

В деня на „Сърмашичката афера“ – 20.03.1903 г., сутринта, както всеки делничен ден, децата се събрахме в училище. Времето минаваше, а учителят все не идваше. Бяхме „вдигнали“ училището на главите си, когато ни стресна страшен трясък. Разпиляхме се по домовете. В къщи заварих разтревожени родителите ми и сестрите ми. Дошли бяха и двете най-големи омъжени сестри. Татко искаше да излезе навън, но кака Стана, едра и силна му прегради пътя. Не искаше да го пусне. Татко й се скара и излезена улицата. Изтичах след него. Селото ехтеше от пушечни гърмежи. Беше ми страшно, но татковата топла ръка ми се струваше най-сигурна закрила. Навярно и детското ми любопитство е било по-силно от страха.

Къщата ни бе в северния край на селото. От хорището към нас тичаше вървешен турчин. Запъхтян запита татко: „Не си ли виждал комитата?“ „Не съм!“ – отговори му татко. Турчинът продължи да тча към края на селото. Тогава от ъгъла на съседната къща изскочи комитата. Едър, с разпиляни посивели коси и потен. „Къде е турчинът?“ „Ето го!“ – посочи татко бягащия турчин. Комитата се прицели с пушката си и гръмна. Турчинът падна прострелян до плета на крайната къща. Татко каза на комитата: „Никола, ела да те скрия в къщи!“ „Защо да ти зачерням къщата!“ – махна с ръка комитата и тръгна към убития турчин. Тогава видях, че от крака му тече кръв и понакуцва. Стигна до трупа на турчина, взе му пушката и я прехвърли през оградата на близката къща. После като куцаше излезе от селото. Но там се натъкна на засада. Изгърмяха пушки. Комитата се повали на земята.

Бях се успокоила, когато в дома ни нахълтаха селски заптиета и войници. Взеха от майка ми насила две нови черги. След пладне с други деца изтичахме на източния край на селото. Блокадата бе вдигната. По пътя за Малко Търново се точеше процесия. На волска кола, застлана с чергите на майка ми, бяха сложени убити турци. На втората кола, върху ръженица, с увиснали между ритлите ръце, лежах трупове на двамата комити – Пано Ангелов и Никола Равашола. След колите с вързани ръце, вървяха арестуваните мъже от нашето село: мъжът на кака Фила, батко Вълчо Русинов и баща му дядо Русин, дядо Желю епитропът, стрико Дико мухтаринът, поп Ангел, дядо Стоян и синът му Тодор, батко Димитър Зъмбов, батко Стойчо Куртата и Нико Тодоров. След тях вървяха войници с пушки.

ДИМИТЪР ШАЛАПАТОВ

Тракийското дружество „Георги Сапунаров“ в Хасково съвместно с народното читалище „Тракия – 2008“ представиха в навечерието на 170 годишнината от рождението на капитан Петко войвода книгата на Стоян Райчевски „Етническото прочистване на българите в Източна и Западна Тракия и Мала Азия (1903–1913–1923)“. Тази книга на издателство „Захарий Стоянов“ излиза в новата поредица „Бежанци“ и е изследователски труд, който можем да сравняваме с книгата на акад. Любомир Милетич „Разорението на тракийските българи през 1913 г.“. Книгата има четири раздела: два са за Източна Тракия и по един – за Мала Азия и Западна Тракия. Първият от тях съдържа дипломатически документи, съставени от български представители в Одрин и Цариград за разорението и опожаряването на българските селища в Източна Тракия при потушаването на Илинденско – Преображенското въстание от 1903 г. и годините непосредствено след него. Такива дипломатически документи в третия раздел проследяват и насилственото прогонване на българите от Мала Азия през 1914 г. Останалите два раздела съдържат сведения от бежанците съответно от Източна Тракия през 1903, 1913 и 1923 г. и от Западна Тракия през 1913 и 1920–1923 г., записани собственоръчно от тях самите или диктувани на служебни лица при провеждане на анкета за установяване на заграбените им имоти и

НОВИ ДОКУМЕНТАЛНИ СВИДЕТЕЛСТВА ЗА РАЗОРЕНИЕТО

Книгата на Стоян Райчевски от поредицата „Бежанци“ е задължителна за всяка библиотека

имущество в родните места, откъдето са били прогонени насила. Особено ценно е, че тези документи, издирени от автора от архивите, се публикуват за първи път и допълват с автентичен документален материал ужасната картина на осъществено през първата четвърт на XX век етническо прочистване на българите от Източна и Западна Тракия и Мала Азия. В главата от книгата си за първото етническо прочистване в Европа през XX век Стоян Райчевски ни запознава последователно с периодите на етническото прочистване в Източна и Западна Тракия и Мала Азия. Започвайки с последствията от Илинденско-Преображенското въстание, когато са избити няколко хиляди души, ограбени са и опожарени хиляди къщи. Над 20 хиляди души са принудени да избягат в България. България е загрижена, че ако това население остане на нейна територия, то останалото в Турция българско население ще бъде подложено на още по-голям натиск,

което ще доведе до нови бежански колони.

Това, което направиха с героизма си български войни по време на Балканска война, с лека ръка бе пропиляно от един цар и некадърни политици. Така се стигна до геноцида над българското население в Източна и Беломорска Тракия през 1913 г. Четейки книгата на Стоян Райчевски със спомените на оцелелите българи от тези земи осъзнаваме, че дори и академик Милетич не е могъл да бъде толкова изчерпателен в описанието за ужасите, които са преживели нашите сънародници. В тази книга виждаме, че географията на злодеянията, които са извършени над беззащитното българско население е още по-голяма, отколкото ние знаем, благодарение на епохалния труд на акад. Ми-

леч. От тук ние научаваме и за съдбата на селища, които по своя етнически състав са турски, но в тях макар и малобройно е имало и българско население, което се занимавало основно с търговия и занаятчийство.

В книгата е намерило място и историята по прогонването на една малко известна за широката ни

общественост част от народа ни, живееща в Турция – малоазийските българи. В този раздел се запознаваме с дипломатическата кореспонденция основно между генералното ни консулство и правителството на Царство България. Проследени са много ясно причините за невъзможността българите да останат по родните си огнища. Те биват подложени на грабежи, отвлечения, убийства и др. Посочва се, че турското население, живеещо в България, се чувства спокойно и не желае да напусне страната ни, за да могат българите от Мала Азия да заменят имотите си с тях. Накрая това население –

близо 10 хиляди души, е принудено да изостави родните си огнища, без да им бъде разрешено да вземат нищо от своето имущество. България осигурява кораби, с които биват извозени до Варна, Бургас и Дедеагач, който по това време – пролетта на 1914 г., е в територията на Царство България.

В последния раздел авторът е издирил спомени на

прогонени българи от Западна Тракия, една част от тях се отнасят за 1913 година, която много добре е представена в книгата на акад. Милетич, но в голямата си пълнота те представят събитията в Беломорска Тракия в периода 1920–23 г. Период, за който знаем от книгите на Анастас Разбойников „Обезбългаряването на Западна Тракия 1919–1924г.“ и на д-р Кирил Бакърджиев „Доганхисар – Градец по чужди земи и брегове“. Ще си позволя да направя лична оценка за този период, тъй като моето семейство е дало четири жертви, позовавайки се на сведенията в книгата на Стоян Райчевски, дадени от бежанците през 1924 г. Над българското население вкусило от свободата на майка България, но предпочело да остане да живее в родна Тракия под гръцка власт е извършен геноцид, подобен на този, който бе извършен от османската империя над беззащитното българско население в предходните години. Ако го сравняваме процентно на дадените жертви спрямо оцелелите, то той е и по-голям. При заточението по островите само село Домузdere дава близо 300 жертви. Толкова жертви дават и селата Доганхисар, Дервент, Чобанкьой, Сачанли, Манастир и др. селища.

Изводите, които можем да направим от прочетеното в книгата, че България губи безвъзвратно голям брой население, пренесено в жертва от нашите съседи, а така също и голяма част от снагата и е орязана вследствие на злополучните за нас войни – Междусъюзническата и Първата световна.

МИХАИЛ МИХАЙЛОВ

Членовете на тракийското дружество „Георги Кондолов“ в Старо село, Сливенско по традиция се събраха в навечерието на Коледа да отчетат своята дейност през изминалата 2014 г. Тя премина в светлината на честването на 170 години от рождението на прославения тракийски герой Капитан Петко войвода, чиято памет потомците на бежанците от Беломорска и Одринска Тракия свято гатат. Тракийци от Старо село участваха активно в набирането на средства, заедно с всички тракийски дружества от Сливенска област, за издигането на паметник на Капитан Петко войвода в Сливен, който тържествено бе открит на 17 декември. Членове на дружество „Георги Кондолов“ взеха участие в тържеството по случая. Средствата, събрани от староселци, бяха както от касата на дружеството, така и лични дарения на отделни членове.

Неотдавна председателят на дружество „Георги Кондолов“ Иван Маринов издаде своята книга „Старо село – да помним рода си, да знаем кои сме“, в която след задълбочена изследователска и събирателска дейност разказва с много любов за пътя, изминат от предците на днешните жители на Старо село, Сливенско от родното им село Аврен в Източна Тракия до новото гнездо в Сливенска област и за посетения исторически път на Старо село

В Старо село – нови идеи

Иван Маринов представи книгата „Старо село – да помним рода си, да знаем кои сме“

• Авторът Иван Маринов

ните за единението на България и Втората световна война, разказана е историята на читалището, училището, на тракийското дружество „Георги Кондолов“. Има отделени страници и за специфичния местен хумор. На

тържеството всички членове на тракийското дружество в Старо село получиха екземпляр от книгата с автограф от автора. Дружество „Георги Кондолов“ през последната година прие нови членове, между които и студенти, които имат родови връзки със Старо село, което

показва, че интересът към съхраняването и отстояването на тракийската идея сред млади и стари е жив. Тържеството завърши, както си му е редът, с тракийско веселие и с пожелания за още по-плодотворна 2015 година за всички тракийци и за България.

• На премиерата в Старо село

ТРАКИЙСКАТА НОВА ГОДИНА

БОЖАНА БОГДАНОВА

И тази година тракийци от софийското дружество се събраха в клуба на „Стефан Караджа“ да посрещнат Коледа и Новата 2015 година. Залата с украсиха с коледни играчки, майсторски наредиха трапезата. Апетитно ухаеше коледната погача на Божана, коледарите очакваха колаците и гевреците, зелникът с булгур, майсторски направен от Станка бе на централно място в трапезата. Не липсваха вити баницы със сирене и коледни сладки – на Искра

и на Роси, сужуците на Петко предизвикваха възхищение, както и виното червено на Стефан и лютата ракия в изобилие, и всичко това на фона на ябълки, сушени плодове, червени чушки, жито, пуканки, боб, орехи за късмет и берекет.

Свещички лумтяха, със светлина и топлина всички сгряха. Към коледните празници от детството се върнаха, за старата година говореха, за Новата поздравления сториха. Към тракийци, които поради сериозна причина не можаха на тържеството да пристигнат тази

година, по телефона топли думи и пожелания за здраве бяха отправени. Папани Козарова, Костадинка, Анка, Милка, Донка, бяха приятно изненадани от това. Нашите деди също в този ден също не бяха забравени.

Веселбата започна с коледна томбола. На кой какъв му е късмета всеки сам прочете, а коледните закачки от изтеглените печеливши номерца предизвикваха не една и друга шега.

Конкурсът за „Послание на 2015 година“, обявен в началото на тържеството, затрудни доста журито и

хората с поетични души. Предложението на Станка Чекалова надделя. Ето го финалът на стихотворението „Тракийци“ от Иван Попов:

„Колкото повече време минава, коренът все по-здрав става, никой не може го изкорени. Тракиецът винаги тракиец остава, макар да минат хиляди дни.“

Накрая всички доволни се разделиха с пожелание за мирна и благодатна 2015 година.

В Бургас – кулинарни конкурси, песни и танци

ВАЛЕНТИНА АНГЕЛОВА

Членовете на бургаското тракийско дружество „Екзарх Антим I“ се събраха на традиционното коледно тържество. То се състоя няколко дни преди светия празник и събра над 70 тракийци, които споделиха една трапеза и опитаха традиционни деликатеси, съпроводени от песните на хор „Тракийски звуци“.

Оспорван беше конкурсът за най-добра коледна погача и баница, а още по-трудна бе работата на журито, което трябваше отговорно да опита всички приготвени изделия. Тази година най-малкият участник в празненството е само 6 годишен. Митко бе направил разноцветна погача във формата на снежен човек. Празничният хляб заема важна роля в обрядността на празника, като в различните краища на България се нарича боговица, вечерник или коледник. На трапезата се разчупва от най-възрастния в семейството, а първото парче се слага под иконата на света

Богородица.

Присъстващите на празника бяха поздравени от председателя на дружеството Тодор Ангелов, който им пожела здраве и късмет. „Много ме радва фактът, че тракийското дружество в Бургас е така сплотено, че продължаваме да пазим българските традиции и особено това, че все повече млади хора се присъединяват към нас.“ – сподели той. Коледното тържество на тракийци продължи с песни и танци, с които весело изпратиха старата година и щастливо да посрещнат новата 2015-а.

С името на екзарха Антим I

Тракийското дружество „Екзарх Антим I“ навърши 118 години от своето създаване. Над 100 души се събраха, за да отбележат събитието с песни и танци, които да напомнят за най-важното, а именно традициите, културата и родовата памет на тракийци. Приветствия изпратиха областният управител на град Бургас Вълчо Чолаков и народните представители Димитър Бойчев и Петър Кънев. Мероприятието бе уважено и от заместник областния управител Владимир

Крумов и общинския съветник Йордан Георгиев. Председателят на дружеството Тодор Ангелов приветства всички гости и сподели радостта си от факта, че през 2014 г., членовете в тракийското дружество са се увеличили двойно и вече са над 750 души. „Пожелавам на всички тракийци весели и усмихнати празници, да са живи, здрави и много щастливи и през 2015 г. да са все така активни и всеотдайни за каузата „Тракия“ – допълни той. Бургаското тракийско дружество „Екзарх Антим I“ е създадено през далечната 1896 г., в помощ на останалите под турско робство българи от Тракия. Името на дружеството е неслучайно избрано, защото екзарх Антим I (1816–1888) е първият български екзарх, виден политик и общественик, останал в историята най-вече като борец за независимостта на Българската църква, който до смъртта си активно работи за културно-просветното издигане на българския народ.

ДЕЦАТА ОТ „ПЪСТРИЦА“ ПРАЗНУВАХА С ТАНЦИ

В Хасково детският танцов състав „Пъстрица“ отпразнува първата си Нова година. Той е новосформираната формация на тракийското дружество „Георги Сапунаров“ и читалище „Тракия – 2008“ и негов ръководител е хореографът Иван Иванов, който ръководи и представителния ансамбъл за народни песни и танци „Китна Тракия“.

Малките

• На Стефановден във Варна тракийският Дядо Мраз чества имения ден на 94-ия Стоян Георгиев Стоянов и 26-годишния му внук Стоян Благовестов Стоянов, като на дядото поднася торбичка с продукти, а на младия – цветя. Именниците благодариха и пожелаха успешна, мирна и щастлива 2015 година.

КЪДЕ СЕ НАМИРА...

Продължение от 1-ва стр.

На 26.08.2011 г. при представяне на прогнозата за времето през деня водещият на новините по радио Дарик в 8.30 ч. спомена географска част от България *Западна Тракия*. Явно имаше предвид западната част на Горнотракийската низина, защото *Западна Тракия* е географска област в Беломорието, заключена между долните течения на реките Места от запад и Марица от изток, а на север граничеща с южните родопски склонове. На 27.08.2011 г. в новинарската рубрика на радиото в 19 ч. отново бе спомената *Западна Тракия*, както и в новинарската емисия на 28.08.2011 г. в 8.30 ч. В друга новинарска емисия на 1 ноември 2011 г. от 15 ч. се спомена че: „Увеличение на облачността ще има в Източна България, Дунавската Равнина и Западна Тракия“. За съжаление неправомерната употреба на географски термин Западна Тракия за западните краища на Горнотракийската низина продължава и през 2012 г. Така в новинарските емисии на радио Дарик от 14.30, 16, 18 ч. на 3 септември 2012 г. се отбелязва: „През нощта ще е ясно, над източните райони и *Западна Тракия* облачно“.

Такава употреба се открива и в рубриците на радио България, като в понеделник, 3 септември 2012 г., в 18:30 ч. се споменава в синоптичната прогноза за 4 септември: „Времето ще е предимно слънчево. В ранните сутрешни часове над източните райони от страната и в *Западна Тракия* ще се образува инверсионна облачност, която до обяд ще намалее...“

Свой принос има и tvoetoradio.com, в чиято рубрика Локални новини е дадена прогноза за 20 февруари 2012 г.: „В понеделник на много места в Дунавската равнина и *Западна Тракия* ще има мъгла или ниска слоеста облачност...“

Подобна употреба се открива и в други интернет сайтове. Това особено важи за новинарската рубрика „Новини“ от www.24chasa.bg. В синоптичната прогноза за 6 септември 2012 г. пише: „... над източните райони от страната и в *Западна Тракия*, където ... Такава е **прогнозата за времето** на НИМХ към БАН...“ Названието се използва и в интернет страница radar.bg: „До обяд слънчево, после дъжд и гръмотевици – 2012-05-08 – radar ...; ...8 май 2012 ... е обявен в централните райони на Северна България, *Западна Тракия*, ... Такава е **прогнозата** на Националния институт по метеорология...“

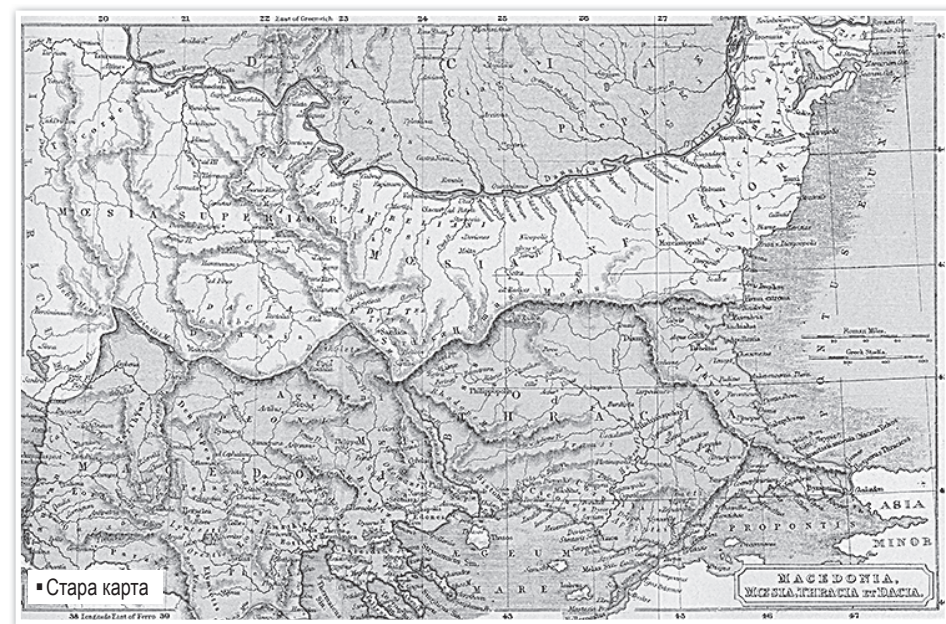
В друга прогноза за времето от 13.25 ч. на 28.07.2011 г., качена в интернет на Vremeto.bg, под заглавие „Започва захлаждане, на запад с валежи“ четем: „Вали на места и в Рило-Родопската област и *Западна Тракия*“; „...над отделни райони на северозападна България и централната част на Дунавската равнина, Тракийската низина“. Употребата

• Доц. д-р Георги Митринов

е засвидетелствана и на страницата на sever.bg: „Пътна обстановка за 4 септември – Статии – sever.bg... 4 септ. 2012 ... Днес времето ще е предимно слънчево.“

Неправилната употреба на названието се среща и в сайта Vnews (Варна нюз), в прогноза за времето на 20.02.2012 г.: „Днес на много места в Дунавската равнина и Западна Тракия ще има мъгла или ниска слоеста облачност. В останалите райони ще бъде предимно слънчево, но около обяд от югозапад ще започне увеличение на облачността, първоначално висока и средна...“ Открива се и в рубриката за прогноза на времето на ecom.bg с допълнение Деловият портал от 23.01.2010 г., в 12.30 ч., под заглавие „Източна България блокирана от сняг и студ“. В текста четем: „В Югозападна България и *Западна Тракия* температурите ще са по-високи...“; „... В *Западна Тракия* и Югозападна България температурите ще са по-високи“. Засвидетелствана е и в сайта Dnes.bg Новини, в прогнозата за 08.05.2012 г. под заглавие „Ще вали, ще тре-

• Стара карта

щи. БАН спусна „жълт код“ | Dnes.bg Новини“: „...8 май 2012... Повече гръмотевици и обилни валежи очакват синоптиците днес. Заради потенциална опасност метеоролозите обявиха код „жълто“ в централните райони на Северна България, *Западна Тракия*, Родопската област, във високите полета на Западна България и в Софийска област.“

Използването на названието *Западна Тракия* за западните краища на Горнотракийската

низина в прогнозата за времето се налага и чрез повтарянето на един и същ пасаж от текст на предишна прогноза. Така на новинарската рубрика в интернет „Новини от 24chasa.bg“ постоянно се изписва текст „... и в Западна Тракия, където ще се образува инверсионна облачност...“.

Не прави изключение и новинарската рубрика на агенция Фокус от 11.00 ч. на 21.11.2011 г., където е публикуван следният текст: „Днес в Югозападна България и *Западна Тракия* ще бъде предимно слънчево. В останалата част от страната преди обяд ще бъде мъгливо или с ниска слоеста облачност. Такава е прогнозата за времето на НИМХ към БАН съобщи за агенция Фокус“ дежурният синоптик Мартин Иванов“.

Интересно е, че употребата на новото географско название продължава да се разширява, като навлиза и в телевизионните новинарски емисии. Така на 8 декември 2012 г. в новинарската емисия на БНТ Канал 1 в 23.30 ч. при съобщаване на прогнозата за времето бе споменато че: „... в Северна България и *Западна Тракия* ще вали дъжд...“ В новинарската емисия на ТВ 7 от 11 януари 2013 г., в 23 ч., при съобщаване на прогнозата за времето през следващия ден, бе споменато: „По-студено ще е около Видин и в *Западна Тракия*...“ В прогнозата за времето на новинарската емисия от 23.00 ч. на същата телевизия от 16 февруари 2013 г. отново бе споменато: „... в Дунавската равнина и *Западна Тракия*...“ Същевременно продължава употребата на названието и в новинарските емисии на радио Дарик.

От всички тия данни става

територията между долните течения на р. Марица на изток и р. Места на запад, а на север южните родопски склонове, още повече, че на два пъти през ХХ в. областта е попадала в границите на българската държава. Названието на областта е възприето и в Гърция – Δυτική Τρακία *Дитики Тракия*, и в Турция – Batı Trakya *Батъ Тракия*. Названието *Западна Тракия* се употребява в българската историческа наука, както и в турската и гръцката, за означаване на посочената част от Балканския полуостров. Освен това то е използвано и в международни договори, уреждащи присъединяването на областта към определена държава в края на Междусъюзническата война от 1913 г., на Първата световна война от 1919 г. и на Втората световна война от 1945 г. Утвърдило се е в българската историческа и етнографска наука и се употребява в ред изследвания като: „*Западна Тракия* и договорът за мир в Ньой“ (С., 1920) на Ан. Иширков; „Западнотракийските българи в своето културно-историческо минало, с особен поглед към тяхното политико-революционно движение“ на Хр. Караманджуков (С., 1934); „Принос към изучаване на българските говори в Източна и *Западна Тракия*“ – Тракийски сборник, 1935, № 6 на Ст. Младенов; „Обезбългаряването на *Западна Тракия*“ (С., 1940) на Ан. Разбойников; „Народностният лик на *Западна Тракия*. Исторически и етнографски проучвания“ (Бургас 1942) на Г. Попянов; „Западна или Беломорска Тракия“ (С., 1946) на Ив. Батаклиев; „Българските говори в Западна (Беломорска) и Източна (Одринска) Тракия“ (С., 1991)

на Т. Бояджиев и др. Интересно е да се види кое кара българските синоптици да употребяват термин *Западна Тракия* за назоваване на западните краища на Горнотракийската низина. Може би неправилната употреба на географското название в отделни интернет сайтове? Така например в bbglobe.net/bg/regions/read/zapadna-trakiya – 138k може да се прочете „*Западна Тракия*. Районът на Западна Горнотракийска ни-

зина се отличава с равнинен релеф и по-гъста населеност. Основните възможности за туризъм тук са свързани с богатото културно-историческо наследство. Основният културен и регионален център е Пловдив... *Западна Горнотракийска низина* се характеризира и с наличието на минерални извори. По известен балнеолечебен курорт е град Костенец...“ В тоя уж географски материал са смесени незнано защо двете понятия: *Западна Горнотракийска низина* и *Западна Тракия*. Навярно част от синоптиците ни в нароилите се множество средства за масово осведомяване черпят данни и от такива материали, което обаче е неправилно, предвид утвърдената в българската географска наука терминология за назоваване на Горнотракийската низина и на нейните части. Интересно е, че не е вкаран в употреба и „термин“ *Източна Тракия* за източните краища на Горнотракийската низина. Така например в рубрика за прогноза на времето по радио Дарик в 9.00 ч. на 11.03.2014 г. специалистът Любомир Кържилов спомена: Дунавската равнина, Източна Тракия...“

Но нека видим каква терминология е утвърдена в българската географска наука. Познаваме се на данните в изследването „География на България. Физическа география. Социално-икономическа география“. С., 2002, дело на учените от Географския институт при БАН (География 2002). В раздел „Досегашни физико-географски регионализации на България. Исторически преглед“ (с. 384-387) са обхванати всички по-важни изследвания по темата. В тях се използват термини: *Тракийско-Странджанска област с Горнотракийска подобласт* (Мишев, Вапцаров, Данева 1989; Петров 1980, 1997) и *Краищенско-Тунджанска (преходна) зона с област Горнотракийска низина* (Иванов, Георгиев, Стойчев, Петров 1968), но и: *Средногорско-Тракийска (преходна) област с Тракийско-Средногорска подобласт* (Гълъбов 1966); *Средногорско-Тракийска (преходна) област с Тракийско-Среднотунджанска подобласт* (Гълъбов, Михайлов, Тишков, Зяпков 1975). За съжаление в приложената накрая на изданието библиография посочените в скоби индекси не се откриват, поради което не са включени в библиографията на настоящата статия. Видно е, че в някои класификации е избегнато уточняващо название *Горнотракийска* с по-общото *Тракийска*. Но в това сравнително най-ново академично изследване по география на България се утвърждава понятие *Горнотракийска област* като част от такономичната система на регионалните единици в България (с. 408-409).

В друго по-старо академично издание на „География на България“ от 1989 г. се употребяват термини *Тракийско-Странджанска област* с

Горнотракийска подобласт, която включва *Тополнишко-Хисарски район* и *Пазарджишко-Пловдивски район* (География 1989: 6; 138, 142). В още по-стара публикация от 1966 г., плод на съвместна разработка между Географския институт на БАН и Института по география на АНСССР, се определя, че „В морфологическо отношение Тракийската низина се разделя на две части – *Западна (Пазарджишко-Пловдивско поле)* и *Източна (Старозагорско поле)*“, които се разделят от Чирпанския праг (География 1966: 137).

Видно е, че в нито едно от посочените изследвания не се употребява термин *Западна Тракия* за западните краища на Горнотракийската низина. Би трябвало за това да се съобразяват и синоптиците при изготвяне на своите прогнози за времето, които се разпространяват в средствата за масово осведомяване и утвърждават употребата на географска терминология. Неудачен е опитът да се въведе употребата на названието на утвърдената вече историко-географска област от южните части на Балканския полуостров за географска част от днешната територия на република България. Още повече, че названието *Западна Тракия* е свързано с историята на България и със съдбата на изконното българско население там, особено през първата половина на ХХ в., когато то е подложено на унищожение. Показателни са данните от Уикипедия, свободната енциклопедия, с които би трябвало да са запознати изготвящите прогнозата за времето в интернет сайтовете синоптици. А там пише, че: „**Беломорска Тракия** или **Западна Тракия** (на гръцки: *Θράκη*, *Траки* или *Δυτική Θράκη*, *Дитики Траки* или *Ελληνική Θράκη*, *Елиники Траки*, турски: *Batı Trakya*, *Батъ Тракия* или *Yunanistan Trakya*, *Юнанистан Тракия*) е историко-географска област понастоящем в Гърция, част от гръцката административната област Източна Македония и Тракия... Западна Тракия е тази част от Тракия, която е разположена между Места на запад, Марица на изток и първите склонове на Родопите на север. Днес към Западна Тракия принадлежат три гръцки административни окръга (нома): Еврос (Еврос), Ксанти (Ξάνθη) и Родопи (Ροδόπη). Западната граница на ном Ксанти леко се разминава с традиционната западна граница на Западна Тракия. Към Западна Тракия принадлежи и егейският остров Самотраки, част от ном Еврос. Приблизителната площ на Западна Тракия е 8 578 км², а населението и - 368 993 (2005). Най-голям град в областта е Комотини (Гюмюрджина) с население от 63 774 души (2001)“.

ЛИТЕРАТУРА

География 1966: География на България. Първи том. Физическа география. С.
География 1989: География на България. Физикогеографско и социално-икономическо райониране. С.
География 2002: География на България. Физическа география. Социално-икономическа география. С.
Ковачев 1987: Ковачев, Н. Българска ономастика. С.

Новият тракийски клуб е 23-ият в Бургас

В навечерието на новата година в Бургас бе създаден още един клуб към тракийското дружество „Екзарх Антим I“. Той носи запомнящото се име „Тракия-изток“ с база в бургаския квартал „Победа“. „Сбъдна се още една моя мечта“ – сподели председателят на тракийското дружество Тодор Ангелов – „да създадем тракийски клуб в родния ми квартал.“ До момента единадесет младежи са ядрото на местната структура, които обещаха да работят активно за тракийската идея и нейното разпространение и опазване. „В края на януари планираме да създадем и секция към пенсионерския клуб в квартала“ – допълни председателят.

Бургаското дружество „Екзарх Антим I“ има 23 клуба в града, обединени от своето тракийско потекло и най-вече от стремежа на членовете им за опазване на родовата памет, бит и култура на тракийските българи.

СМЕНЯМЕ АВТОМОБИЛНИТЕ ТАЛОНИ ЗАРАДИ ГЪРЦИЯ

Заради глобите в Гърция у нас ще се издават нови талони. Издаването ще започне най-рано през март. МВР сменя свидетелствата, за да спести глобите на шофьори, които пътуват в южната ни съседка без големия талон на колата. В момента санкцията е между 1000 и 8000 евро. В новите свидетелства за регистрация на колите всички данни, които фигурират на големия талон ще бъдат записани и на малкия.

Според представители на МВР няма да има смяна на старите свидетелства. Те остават валидни. Всеки гражданин обаче, който пожелае да му бъде сменено старото, ще му бъде сменено. Много шофьори са убедени, че талонът би облекчил работата и пътуванията с различна цел в Гърция.

Земляческа среща на родопчани

ИВАНКА ЧЕРТОЯНОВА

В Старозагорското тракийско дружество „Одринска епопея“ е традиция да се провеждат землячески срещи. Тази година те бяха посветени на 170-тата годишнина от рождението на Великия българин Петко Войвода, по сценарий и идея на тракийското младежко дружество „Капитан Петко войвода“. Зададен бе въпросът защо Петко е излязъл в гората и станал хайдутин. Младежите дадоха отговор с проекцията на първа серия от

сериала „Капитан Петко войвода“ чрез мултимедия. Отговорът на въпроса е убийството на брат му Матьо.

Състоя се и земляческата среща на родопската секция. Гости на събитието бяха членовете на ръководството на Тракийския женски съюз в България Румяна Вълчева, Елена Алекова, Нонка Матова, Стефка Костова и Василка Ташкова.

Срещата започна с рецитал от стихове за Капитан Петко войвода и проекция на първа серия от сериала по сцена-

рий на Николай Хайтов.

Изказваме благодарност на студента, потомък на тракийски българи Павел Динев – председател на студентската младежка тракийска секция към Тракийския университет и Цанко Атанасов – секретар на тракийското дружество и тракийското младежко дружество за активното им участие при провеждането на срещата.

Председателят на дружество „Одринска епопея“ Петра Мечева приветства всички присъстващи на срещата и

благодари на младите тракийци за активното им участие при организирането и провеждането на срещите.

Всяка година на тези срещи се отбелязват кръгли годишнини на тракийци. От името на управителния съвет Петра Мечева връчи приветствени адреси на юбиларите Солунка Божинова и Христо Атешев. Те получиха и едногодишен абонамент за в. „Тракия“ и книгата на Златко Попчев „Нашият иконостас“.

Срещата завърши с веселие и хора.

ЛИТЕРАТУРНО ОТЛИЧИЕ ЗА ГЕН. ТОДОР БОЯДЖИЕВ

Българската секция на АИЕР – Международната асоциация на писателите-криминалисти и ДАС „Саламандър“ обявиха резултатите от Четвъртия национален събор на съвременна криминална книга „Златен саламандър“. Първата награда „Атанас Мангаджиев“ за криминална книга – 2014 г. бе присъдена на романа „Убийства в златната подкова“ на Павлина Павлова. Наградата връчи г-р Светослав Славчев – председател на Българската секция на АИЕР. Отличие получи и книгата „Разкази за разузнаването“ на ген. Тодор Бояджиев. Оценен е и писателският му талант. Честито!

НАПУСНА НИ ...

Продължение от 1-а стр.

Завършва гимназия в Райково, учи в Юридическия факултет на Софийския университет и участва в дейността на БОНСС, за което два пъти е арестуван. Заедно с още трима свои другари е основател на Средногорския партизански отряд „Кольо Шишманов“. През 1945 г. постъпва в БНА, завършва последователно Военната академия „М.В. Фрунзе“ в Москва и Военноморската академия

в Ленинград. От 1959 г. в продължение на 13 години Дичо Узунов е началник на Висшето народно военноморско училище „Н. Й. Вапцаров“ и неопценими си неговите заслуги за развитието на военноморското образование и морската наука. По-късно години наред взема дейно участие в международни организации по морско право към ООН.

Навсякъде където е работил Дичо Узунов се е изявявал като изключително работоспособен и

ерудиран специалист, като творческа личност, която е оставяла след себе си трайни следи, приятелски чувства и най-добри спомени. Той бе и си остава изключително талантлив автор с широко амплуа – от неговото перо излязоха научни трудове, публицистични статии, рецензии и отзиви за книги, биографични очерци и краеведски изследвания. Неговата великолепно изследователско дело е селищната монография „При изворите на Арда“.

Разделяме ме се и свиден син на Родапа планина, човек с главна буква и истински български патриот. Вечна му памет!

Честито!

Централното ръководство на Съюза на тракийските дружества в България и редакцията на вестник „Тракия“ поздравяват рождениците на Съюза:

- Златко Петков Попчев – Шумен 5 януари 1941 г.
- Васила Петрова Карадимова – София 7 януари 1928 г.
- ген. Ангел Иванов Марин – София 8 януари 1942 г.
- Милка Петкова Спасова – Карнобат 22 януари 1939 г.
- Красимир Андреев Премянов – София 27 януари 1955 г.
- Ваня Петрова Стоянова – София 28 януари 1961 г.

ТРАКИЯ – Орган на Съюза на тракийските дружества в България – София 1000, ул. „Стефан Караджа“ 7-А Печат: Военно издателство ЕООД

Абонирайте се!

Каталожен номер

759

Издава: Върховният комитет
 Редакционна колегия: чл.-кор. на БАН Васил ПРОДАНОВ, проф. Иван ФИЛЧЕВ,
 Елена АЛЕКОВА, Никола ИНДЖОВ и Хубен СТЕФАНОВ; Главен редактор: Тодор КОРУЕВ
 e-mail: vesttrakia@abv.bg, stdb_sofia@abv.bg, тел.02/986 71 26; факс:02/987 57 53

БАНКОВА СМЕТКА
 СТДБ (за вестника)
IBAN: BG34STSA93000001682816 BIC: STSABGSF
 Банка ДСК ЕАД, клон 1, ул. „Княз Ал. Батенберг“ – София 1000

КОРЕСПОНДЕНТИ: Валентина АНГЕЛОВА (Бургас) – 0887 794 455; Недка ГОСПОДИНОВА (Перник) – 076/60 13 67;
 Димитринка СМОЛЕВА (София) – 02/884 25 59; Михаил МИХАЙЛОВ (Сливен) – 044/62 48 53; Виолета ФИЛИПОВА (Смолян) – 0301/63 008;
 Златка МИХАЙЛОВА (Хасково) – 038/632 060; Веска Ламбова (Шумен) – 0877 71 85 03; Мария ИВАНОВА (Ямбол) – 046/66 35 40
 Изпращайте текстове не по-дълги от 4 стандартни машинописни страници (1800 знака). Хонорари за публикуването им не се дават.

Черноморският регион след „Южен поток“

Ресурсът Черно море е даденост и няма по-естествено нещо от стремежа да бъде подчинен на стратегическите интереси на България

Независимо от повторенията на тезата за геостратегическата и геополитическата роля на черноморския басейн в европейските и международните политики, тя започна да избледнява все повече и повече в днешната политическа конюнктура. Далеч във времето остана идеята на ЕС „Черноморска синергия“, а още по-малко се сещаме за мимолетната резолюция на ЕП, в която се даваше зелена светлина на Черноморски съюз. След „пърформънса“ „Южен поток“ Черноморският регион остава все повече в небитието на европейските политики. Поредният спрял енергиен поток през Черно море – след „Бургас-Александруполис“ и „Набуко“, е на път да създаде не особено благоприятен дисбаланс в и без друго сложните отношения между черноморските страни. Остават с не особена ефективност действията на ОЧИС и ПАЧИС, а ОП „Черноморски басейн“, решавайки някои конкретни проблеми на Черно море и крайбрежието (по-скоро меки мерки), не може да се наложи като много важен инструмент в развитието на Черноморски регион.

Тенденциите за

доминиране на влиянието

измежду черноморските страни ще продължи, особено след изявлението на руския президент от Анкара за новия формат на „Южен поток“, след обявяване спирането на проекта и не по-малките усилия на Румъния да превърне пристанище Констанца в европейско пристанище, а Турция да играе определяща роля в енергийната политика на региона. На фона на това Румъния ще продължи да управлява ОП „Черноморски басейн“ и през този програмен период. В същото време у нас е все по-тихо по отношение на възможностите България да се възползва от географското си положение и кръстопътно място и да усвои политическите и икономическите ресурси от това. Замяната на тази тишина с ефектите от проучванията за шистов газ вероятно няма да захъснеят, още повече, че интересите на други държави около Черно море, както и на някои по-далечни, вече бяха афиширани в това направление. Натискът към България в тази посока също не е малък и това за пореден път поставя въпроса готова ли е България да работи за изграждане на един силен и развиващ се Черноморски регион, в който тя да играе важна роля, колкото и трудно да е това в днешната политическа и икономическа нестабилност, и какво трябва да се направи.

На първо място България трябва

да изгради собствена стратегия

за черноморско развитие, с което да намери пътя за използване на този ресурс и да не разчита, че някой друг, пък било то и ЕС, ще се погрижи за това. Да, когато се отърси от конюнктурата, около която в момента се завъртяха отношенията му с Украйна и Русия (и двете са държави от черноморския регион), ЕС може би ще се върне към идеята за Стратегия за развитие на Черноморския регион.

Днес предизвикателствата в Черноморския регион са много и различни – политически и предизвикателства, свързани със сигурността на региона, в т. ч. енергийна, екологична, икономическа. Те са достатъчно свързани помежду си и това усложнява всички взаимоотношения тук. От една страна, ЕС с две страничленки (Румъния и България) и една страна кандидат-член на ЕС (Турция) и три страни, с които ЕС е в различни партньорски взаимоотношения. От друга страна, участието на някои от страните в НАТО. Достатъчно тежка политическата конюнктура. Сложността на тези отношения периодично

намира израз в различни видове напрежения, като например едно от последните – по време на събитията около отделянето на Крим от Украйна, които показваха, че Черно море може и да се превърне в арена на не толкова благоприятни за народите на черноморските страни действия.

Какво мисли България

по тези въпроси и дали мандатността в мисленето и действията и чисто партийните пристрастия ще продължат да ни присъединяват към нечии други стратегически цели, да ни делят на „фили“ и „фоби“ и ще продължават да ни пречат да видим собствения си национален интерес.

В този смисъл е нелепо наши висши администратори, в чийто периметър на дейност попада по една или друга причина Черно море, да твърдят, че ЕС е длъжна да направи черноморска стратегия. Ако България счита, че това е важно за нея, тя сама трябва да намери ресурса и да подготви Национална морска стратегия, за да не остане само с недоволството от ограниченията на квотите за улов на калкан и с онази част от ОП „Рибарство и аквакултури“, която е свър-

зана с Черно море.

Тук не е лошо новото правителство да се обърне към идеята на трима областни управители от Бургас, Варна и Добрич, които подписаха Меморандум за сътрудничество за създаване на Национална морска стратегия. Свързването на регионалния с национален интерес по този начин е предизвикателство, почти непознато за България, но може да бъде използвано в перспектива. Работата, свършена за една година от работната група, изградена в резултат на този меморандум, показва, че в министерствата, чиято дейност е свързана с Черно море, няма нито достатъчно база данни, нито стратегически виждания какво може и трябва да направи страната в тази посока. Защото

диференцираното мислене

че Черно море е само транспорт, само екология или само регионално развитие, доведе до това да имаме един-единствен закон за устройството на черноморското крайбрежие, който за съжаление дори не изпълнява на 100% възложеното му регулиране на обществените отношения.

Интегрирането на всички политики (разбира се, ако ги има или по-скоро, ако искаме да ги има)

е ключът към една много успешна политика. Ако я имаме, нямаше да допуснем при изключително благоприятно разположение на пристанище Бургас, всички превози по Черно море да се ориентират към Констанца.

На второ място трябва да се направи преглед какво прави България в ОЧИС и ПАЧИС и защо имаме представители в тези организации, когато освен формално и декларативно представителство, не сме постигнали нито едно стратегическо за България развитие. Тук не е въпрос за самоцелно упреждане на представителите на страната, а на политиката, която те трябва да реализират от името на България. И е много важно България да определи ролята на тези организации, дали няма застой или най-малкото неефективност, за да направи опит да промени нещата.

На следващо място България трябва да направи оценка на политиките по сигурността в Черноморския регион от гледна точка на своите национални интереси. Разбира се, като член на ЕС страната ни следва да осъществява политика, която е в синхрон с политиките на съюза, но има сериозен смисъл да оцени енергийната сигурност, в съответствие с екологичната сигурност, от гледна точка на националните интереси и да се постарее да ги защити пред своите партньори. Губещата позиция за страната ни е да стартира, да започва развитието на определени проекти и под влияние на едни или други позиции и натиск, да ги про-

■ Маруся Любчева

меня или да ги закрива. Това показва

липса на философия

на стратегия и на слабости в подготвителната част, липса на анализ и оценка на рисковете за всеки от тях. Най-малко несериозно звучи несигурността, с която правителствата на страната ни сами се отнасяха към „Южен поток“ доста дълго време, някои искаха непременно преустановяването му, а след обявяването на неговия край започнаха да търсят външна подкрепа за неговото продължаване. Този „ентузиазъм“ трябваше да се прояви далеч по-рано, да не говорим за стабилността на правителствените позиции.

Нека си припомним и още нещо много важно: в която и точка на Черно море да се случи нещо, то ще рефлектира по цялата акватория. А случващото се може да бъде различно – от инциденти с кораби, през нефтени разливи (какви то и сега не са рядко явление), до сериозни екологични проблеми при прилагането на недостатъчно надеждни добивни технологии, както и при прилагането на различни технологии на индустриални или други производства по крайбрежните зони. И затова, дори ние да не желаем и да не даваме своето разрешение да се реализира една или друга технология, един или друг проект, негативните ефекти от евентуално тяхно приложение по акваториите и крайбрежието на други държави, могат да достигнат до нашия бряг. Това изисква от нас да имаме стратегическо мислене по тези въпроси, а то ще бъде реализирано само, ако действително имаме национална морска стратегия, в която да подредим изцяло нашето отношение към Черно море и съседите ни по море. И да следваме тази стратегия, независимо от смяната на правителства, на министри, на състави на Народното събрание. Ресурсът Черно море ни е даденост от много гледни точки и няма по-естествено нещо от стремежа той да бъде подчинен на реализиране на стратегическите интереси на България. (в. „Дума“)

